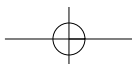

Patrick van Rhijn

Dagboek van een hufter

Karakter Uitgevers B.V.

1

De stilte en de warmte begonnen langzaam tot me door te dringen. Ik deed mijn ogen open, sloeg de dekentjes van me af en blokte met één hand het zonlicht dat op de muur van mijn kamer weerkaatste. Buiten raasden auto's voorbij over de drukke hoofdstraat van Rotterdam Charlois. Vanuit de tuin achter ons huis hoorde ik vogels fluiten en ergens verderop speelden grote kinderen een luidruchtig spel. Ik tuurde de gang in. Zoals altijd, jassen aan de kapstok, rijen schoenen langs de muur en daarachter de gesloten tussendeur naar de keuken.

'Papa?' riep ik om te laten weten dat ik wakker was en uit bed wilde. Geen reactie. Ik ging op mijn knieën zitten, boven me hing mijn op school geknutselde verjaardagsmuts. Ik gaf een klap tegen de 5. Er viel een propje van crêpepapier af.

Weer riep ik. Nu voorzichtig iets dwingender. Vrolijke stemmen van mevrouwen passeerden mijn raam. Ik schrok op. Mama?! De stemmen stierven weg in het geraas van de auto's zoals ze gekomen waren. Ik draaide mijn hoofd naar de uitgestorven gang. Was ik alleen? Een prop van angst zette zich vast in mijn keel. Zou papa ook zomaar weg zijn gegaan? Nu wilde ik uit bed stappen. Alleen, ik durfde niet. Als papa Herman erachter zou komen dat ik op eigen houtje uit bed was gekropen, dan zwaaide er wat.

'Pappie?!' Ik jammerde er een beetje bij, steeds harder. Maar hoe ik ook liet merken dat ik wakker was, ik hoorde niets wat ik herkende of wat me geruststelde. Ik begon te roepen en uiteindelijk te schreeuwen. Eerst om mijn vader. Toen om mama. Ook al wist ik wel dat ze er niet was. Snot en tranen vermengden zich op mijn wangen en in mijn mondhoeken.

‘Mahhhh-maaaa!’ Waarom hoorde ik nou niks? Ik wilde papa tegemoet rennen, veilig wegkruipen op zijn schoot en in zijn sterke armen, maar de angst voor een pak rammel hield me tegen.

‘Ik wil niet, papa. Ik wil niet alleen!’ Net toen de paniek nabij was, raakten mijn voeten het zeil en rende ik de gang in. Vaders speciale legerjasje met de grote glimmende knopen, dat hij laatst trots bij een winkel met oude kleren had gekocht, hing over een van de paars-oranje eetkamerstoelen.

De televisie stond aan zonder geluid. Er renden meneren op een voetbalveld achter een bal aan. Het klapdeurtje in het dres-soir stond wagenwijd open. Papa had me meer dan eens verboden om achter het deurtje te kijken, laat staan iets aan te raken. Flessen en kleuren weerspiegelden tegen de achterwand. Ik kende die flessen wel. Papa haalde ze altijd tevoorschijn als hij voor de tv zat, alleen of met vrienden of ’s avonds als ik naar bed was, met mevrouwen die ik niet kende. Op een vreemde manier stelden de flessen me gerust. Net als de tv die aanstond. Want, wist ik inmiddels, als het deurtje openstond en de tv aan, dan was papa nooit ver weg.

Op tafel stonden rijen bruine flesjes met groene etiketten en er hing een vies geurtje dat ik niet thuis kon brengen. Waar was papa nou? Steeds sneller ging ik lopen. De zon in de huiskamer prikte me in mijn ogen.

‘Papa?’ Ik rende naar de slaapkamer. Mijn vaders bed lag er onopgemaakt bij. Ik tuurde door het slaapkamerraam de tuin in. Tot aan de appelboom niets dan struiken en bossen dorre bloemen.

‘Waar ben jij?’ riep ik. Er kwam geen antwoord. ‘Papa... ik ben bang.’ Ik zocht in de gang. De vieze geur werd sterker hier. Matglas in de keukendeur. Het was net doorschijnend genoeg om erdoorheen te kijken. ‘Papa!!!’ wilde ik roepen, maar er kwam niks. Even dacht ik aan terugrennen naar mijn bed en hem daarvandaan roepen, maar papa Herman lag zo stil met zijn hoofd in

de oven dat ik wist dat hij nu waarschijnlijk te slaperig was om me straf te geven. Ik sloeg met mijn hand tegen de deur. Daar, op de grond voor de oven, lag-ie, mijn vader. Zijn hoofd er half in, borst op de openstaande klep en zijn gezicht naar de grond gekeerd. Zijn arm lag in een vreemde hoek boven zijn hoofd. Roerloos. Zo had ik hem toen mama net vertrokken was wel vaker zien liggen. Maar altijd in bed of op de bank. Nooit op de keukenvloer met zijn hoofd in de oven.

‘Papa, wat doe jij daar?’ vroeg ik van achter de dichte deur. ‘Wakker worden...! Papaah, wak-ker wor-den!’ Ik lachte een beetje. Dit was echt een gekke plek om te gaan slapen.

Ergens siste iets. Het was een geluid dat ik niet kende. Ik schrok ervan. Opendoen. Ik moest de keukendeur opendoen. Ik ging op mijn tenen staan en rukte en wrikte aan de klink. Te hoog en te vast. Ik sloeg harder op het glas en schreeuwde nu dat papa wakker moest worden. De vieze lucht werd sterker. Ik begon te huilen en zocht om me heen in de stilte, maar ik had geen idee waarnaar. Uit de huiskamer schoof ik een eetstoel de gang in. Op televisie juichten mensen. Nog kreeg ik de tussendeur niet open. Ik moest grote mensen halen. Buiten. Zij zouden papa wel wakker maken. Ik wilde het halletje naar de voordeur in rennen. Even stopte ik. Niet doen. Niet naar buiten. Als papa dat merkt... Achter de deur, het sissen. Ik sleepte de stoel mee, klom erop en maakte voor het eerst van mijn leven de voordeur open.

2

Opa Foort, zoals ik de vriendelijke overbuurman van nummer 22 altijd noemde, had aan één blik genoeg om langs me heen ons huis binnen te rennen.

‘Herman!’ hoorde ik hem roepen om het hoekje. ‘Herman!!!’ Driftig gemorrel aan de keukendeur. Ik stond nu ook in de gang. Opa Foort griste de paraplu van papa van de kapstok en beukte met de punt ervan tegen het glas van de keukendeur. Bij de derde stoot brak het. Ik keek naar het vallende glas. Hij stak zijn arm door het gat, trok een bezemsteel onder de klink vandaan en opende de deur. Het vreemde sissen werd luider.

‘Godverredomme, Herman,’ riep de buurman, en hij dook naar de oven onder het aanrecht. De stank kwam de gang in drijven. Foort zat op zijn knieën, zijn kont naar mij toe, en draaide vloekend aan de knoppen. Het gesis hield op. Hij struikelde naar de tuindeur achter in de smalle keuken, riep dat ik moest blijven staan waar ik stond, gooide de deur open en hapte naar lucht.

Opa Foort draaide papa op zijn rug, trok hem aan zijn broekspijpen naar buiten, de betonnen tuinverhoging op, en boog zich over hem heen. Ik stond daar maar en keek toe. Onbeweeglijk. De buurman legde zijn oor op papa’s borst en begon hem klapjes in zijn gezicht te geven.

‘Hier blijven!’ commandeerde hij. ‘Dit flik je ons niet, hoor, Herman!’ Achter me in de portiek sloeg een deur hard dicht. Opa Foort keek in mijn richting. ‘Sjors, snel jongen, wil jij iets heel belangrijks voor me doen?’ Ik knikte. ‘Haal oma Annie en zeg dat ze een ziekenauto belt.’ Als een raket schoot ik weg. Sneller. Sneller moest ik. Wat zou mama anders zeggen, als ze binnenkort thuiskwam en ik haar zou moeten vertellen dat papa er niet meer was?

De opgetrommelde dokter constateerde dat alles meeviel en deed zijn jas aan. ‘Beloofst u mij, meneer Van Linge, dat u die gasoven goed laat nakijken? Een volgende keer wordt u misschien niet op tijd wakker.’ Papa Herman knikte en verborg zijn gezicht in zijn handen.

De dokter trok de deur achter zich dicht. Het was weer net zo stil als toen ik wakker was geworden. Stiller nog misschien. Mijn vader keek me aan. Lege ogen met dikke rode randen erom. Ik wilde hem vastpakken, zo blij was ik dat hij wakker was, dat hij me niet alleen had gelaten en dat hij er zou zijn als mama terugkwam, maar iets in de manier waarop hij keek hield me tegen.

Papa Herman stond op, opende de kast met drank en liet zijn schouders zakken. Zo bleef hij even staan. Zijn haren warrig, zijn gezicht grijs, als een Playmobil-ezeltje. 'Kom 'ns hier,' zei hij uiteindelijk. Ik schuifelde voorzichtig dichterbij. Mijn vader zette een fles aan zijn lippen, nam een slok en trok me naar zich toe. Met zijn vlakke hand raakte hij me zo hard op mijn hoofd dat ik tegen de kast viel.

'Ben je helemaal gek geworden?' Het was niet als een vraag bedoeld.

Ik boog mijn hoofd, wreef waar ik de kast geraakt had, hield me stil als een muis en deed een stapje naar voren. Ik dacht al dat dit zou komen. Nog een tik. En nog een. Ik huilde onhoorbaar en probeerde vanuit mijn ooghoeken zoals altijd naar de foto aan de muur te kijken. De foto van mama op het strand. Nog een tik. Ik wankelde en stelde me voor dat ik bij haar was. Altijd als ik dat deed leek het alsof de klappen minder hard waren. Mama lachte en zwaaide van onder een blauw-gele parasol. Haar voeten in de branding. Ze droeg een zomerse witte jurk en ze had vlechtjes met bloemen in haar haren. Je kon zien dat het een warme dag was in een ver land. Ik kneep mijn ogen dicht en fantaseerde dat ze me kon horen. Waar ben je, mama? Een klap. Kom je snel thuis? Ze lachte. *Ja, mijn lieve jongen. Binnenkort. Heel binnenkort. Volhouden hoor, nog heel even maar.* Ik werd rustig en dacht aan de verre oorden waar ze nu vast iets belangrijks aan het doen was of waar ze haar koffer in stond te pakken

omdat ze naar huis kwam. Ja, dat was het. Ze was onderweg naar mij. Een laatste pets deed mijn haar opspringen. Er gleden tranen over mijn wangen. Ik voelde het niet. Of niet zo erg. De pijn van de ene tik verdween met die van de andere. Al die spannende dingen die mama zag en deed. Mijn mama.

‘Hier, en nog een, kolerejong,’ zei papa Herman bij de allerlaatste tik, en hij pakte me bij mijn haren. ‘Dat zal je leren zelf uit bed te komen.’ Hij sleurde me de gang in en opende de deur van de bezemkast. Ik begon uit alle macht tegen te sputteren.

‘Niet de kast, papa,’ jammerde ik. ‘Pap-pieeee, alsjeblijft? Niet in de kast...’ Ik liet me op de grond vallen en probeerde me aan iets vast te klampen. Mijn vader sleepte me de deuropening in.

‘Kop dicht! En je komt er pas uit als ik het zeg.’ Zijn grote handen duwden me tussen de zwabbers en de houten stelen. Met mijn voeten schopte ik de deur weer open, zo bang was ik voor het donker. Papa hief zijn hand op. Ik dook ineen. Mijn tenen tussen de deur. Mijn vader drukte door, tot-ie dicht was en er alleen een streepje licht op de drempel overbleef. Vlak boven mijn hoofd werd de deur op slot gedraaid. Ik wilde schreeuwen, maar er kwam geen geluid. Doodsbang kneep ik mijn ogen dicht. Ik neuriede en wiegde heen en weer. Ergens in mijn broek voelde ik het nat worden, tot op mijn billen. De blauwe zee. Ik dacht aan mama op het strand. Ze lachte en zwaaide. Ik rende op haar af. Ze zag me komen en deed haar armen wijd.

3

Op de stoep voor de Reinier de Graafschool in Delft was het zoals altijd vlak voor de lunchpauze een drukte van belang. Rijen ouders, sommige op fietsen met kinderzitjes, stonden ongedul-

dig de bel af te wachten. Op de gang waren mijn klasgenoten bezig met het aantrekken van hun jassen. Er werd gelachen en ergens werd geduwd. Juffrouw Franken stond in de deuropening en probeerde de klas in toom te houden. Ik stond op van mijn tafeltje bij het raam en speurde tussen de wachtende gezichten buiten of er vandaag misschien ook iemand voor mij stond.

Remco en Robin Wevers, een brutale eeneiige tweeling die op de eerste etage van de flat woonde waar mijn vader en ik een paar maanden geleden naartoe verhuisd waren, zagen me zoeken en riepen dat ik 'lekker' over moest blijven. Ik deed alsof ik het niet hoorde en ging weer zitten. Een paar tafeltjes verderop zat Feline van der Werf, de enige andere leerling uit mijn klas die vandaag ook moest overblijven. Ze zat nu sinds een paar weken bij ons in de groep en ze hoefde niet zoals ik iedere dag tussen de middag op school te blijven, maar wel vaak. Juffrouw Franken had verteld dat Felines ouders gescheiden waren en dat ze vanuit een dorpje met een hele rare naam met haar moeder en een nieuwe vader hiernaartoe was verhuisd. Door haar korte, blonde haren, haar meestal rood en blauw geruite bloesjes met puntkraag en de jampotbril op haar neus had ze meer weg van een jongen dan van een meisje. Feline zei nooit zoveel en keek meestal stilletjes voor zich uit. En dat was maar goed ook, want tot nu toe had ze me alleen maar ongeluk gebracht. In de speel-pauze vanochtend hadden Remco en Robin me samen met wat andere jongens en meisjes uitgelachen en spottend geroepen dat Feline en ik vast broertjes waren, alleen omdat die stomme brillenjood vandaag dezelfde wijd uitlopende beige broek aanhad als ik.

De bel ging. Op de gang kwam iedereen in beweging. Buiten klonken kreten van kinderen en ouders die blij waren elkaar te zien. Ik ging met mijn rug naar het raam zitten. Zelfs die domme

Romero en Dennis de motormuis werden door hun vader of moeder opgehaald.

‘Zo, jongens,’ zei juffrouw Franken vrolijk nadat ze het bijna lege klaslokaal was binnengestapt. ‘Nu eerst koffie. Gaan jullie mee naar de overblijfruimte?’ Feline en ik liepen zwijgend achter de juf aan en gingen aan de lange tafel zitten. Hier en daar zaten kinderen uit andere klassen. Er was er een bij, Robert heette hij, die iedere dag, al zo lang als ik overbleef, het hoogste woord voerde. *Ik heb gisteren Dallas gezien... Ik vind Agnetha de leukste uit ABBA ... Mijn vader heeft de grootste lavalamp van Nederland en de jouwe lekker niet.* Ik stelde me voor hoe ik opstond, achter hem ging staan en hem zo hop, in één keer, zijn strakke gele coltrui over zijn waffel zou trekken.

De juf was in de lerarenkamer gaan zitten. Robert ratelde maar door. Ik stond op... en ging aan het verste eind van de tafel zitten. Zo zou ik niet alleen zo min mogelijk naar het geblaat van die sufkop hoeven luisteren, maar hier zou waarschijnlijk ook niemand in de gaten hebben dat ik geen boterhammen bij me had.

Feline keek me na met haar scheve ogen, volgde mijn voorbeeld en schoof aan op de stoel naast me. Ik draaide van haar weg en keek een andere kant op. Ze dacht toch zeker niet dat ik wel bij haar wilde zitten? Die had het duidelijk niet begrepen. Vanuit mijn ooghoeken zag ik hoe ze een oranje trommeltje tevoorschijn haalde, het elastiek eraf trok en haar tanden in een donkerbruine boterham zette. De geur van leverpastei dwarrelde om me heen. Als er iets was wat ik vies vond, dan was het wel de geur van leverpastei. En ook nog eens op de boterham van iemand anders. Mijn maag knorde. Stiekem loerde ik naar haar andere boterhammen. Zo te zien zat er chocopasta op de ene en pindakaas op de andere. Ik stelde me voor hoe het zou zijn als ik die boterhammen had.

Een van de hulpjuffen kwam aanlopen en zette een kartonne-
tje neer met pakjes schoolmelk. Van alle kanten doken de kin-
deren erop. Ik ook. Ik griste het dichtstbijzijnde pakje naar me
toe en stak het rietje erin.

‘Wil je van mij een boterham?’ vroeg Feline zachtjes, en ze
stak me haar trommeltje toe. Bijna had ik mijn hand in het
bakje gestoken, maar ik hield me in, deed alsof ik haar niet
hoorde en lurkte van mijn melk. Feline herhaalde haar vraag.
Ik keek haar aan en zei dat ik geen honger had.

‘Maakt jouw mama geen boterhammetjes voor tussen de
middag?’ wilde ze weten. Ik ging verder met drinken. Wat
ging het haar aan dat papa gisteren door het drinken veel te
moe was geweest om boodschappen te doen? En bovendien,
het was beter om zo min mogelijk met haar te praten. Straks
dachten de kinderen hier aan tafel ook nog dat we bij elkaar
hoorden.

‘Ik heb al gegeten,’ loog ik. Feline keek me aan. Twee door
glas vergrote kikkerogen tastten me af. ‘Echt hoor.’

Ze pakte een van haar boterhammen, die met chocopasta, en be-
gon te eten. Zwijgend zaten we daar. Haar boterham met pinda-
kaas lag midden op tafel en leek steeds groter te worden.

‘Hier,’ zei Feline, en ze stak me de boterham toe. Ik twijfelde
even, maar uiteindelijk won het geknor in mijn maag. Ik pakte
hem aan en propte een grote hap naar binnen. Het was van die
dure, smeùige pindakaas die wij nooit hadden. Feline zocht met
haar ogen afwachtend de mijne en glimlachte een beetje. Ik at
door tot de boterham op was.

‘Waarom heb jij nooit brood mee van huis?’ vroeg ze na een
tijdje.

Ik wist niet wat ik moest zeggen en frunnikte aan mijn lege
melkpakje.

‘Stomme broek heb jij,’ zei ik. Ze keek onder de tafel. Ik ook.

Die van haar had gestreken vouwen. Op de mijne zat op iedere knie een kniestuk. Ze glimlachte. Ik ook, een beetje.